

HROMADNÁ PRIPOMIENKA NA STIAHNUTIE A PREPRACOVANIE NÁVRHU NOVELIZÁCIE ZÁKONA O NADÁCIÁCH

Hromadná pripomienka je podaná prostredníctvom Nadácie Pontis a Nadácie Centrum pre filantropiu k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 37/2002 Z.z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony predložený Ministerstvom spravodlivosti SR dňa 14. 2. 2023. LP/2023/63. Materiál bol zverejnený na portáli SLOV-LEX tu: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/63>

Pripomienku je možné podpísať do 7. marca 2023 (18:00).

Pripomienka sa týka návrhu ako celku a ide o **zásadnú pripomienku**.

Text pripomienky: Žiadame, aby návrh nebol v predloženej znení schválený a bol stiahnutý z ďalšieho legislatívneho procesu na prepracovanie.

Odôvodnenie:

Predložený návrh zásadne vstupuje do priestoru mimovládneho neziskového sektora a zavádza nesystémové zmiešavanie finančných nástrojov súkromných osôb do existencie nadácií, ktoré na Slovensku už tradične spravujú majetok výlučne na verejnoprospešný účel. Takáto **zmena nebola predmetom žiadnej diskusie s predstaviteľmi tohto sektora**, na ktorých má zásadný vplyv a neprebehla ani širšia celospoločenská diskusia, ktorá by bola primeraná náročnosti takejto úpravy a potenciálnym rizikám, ktoré z nej plynú.

Mimovládny sektor plní dôležitú úlohu pri napĺňaní verejného záujmu, podpore solidarity a priamo aj fungovaní štátu. Jeho miesto a hodnota je nenahraditeľná a špecifická. V čase koronakrízy, vojny na Ukrajine ale aj v každodennom živote zohráva úlohu, ktorá s činnosťou tzv. súkromných nadácií nemá nič spoločné. To, čo reprezentuje navrhovaný inštitút, sa označuje v zahraničí ako zverenecký fond či trust a ich hlavný cieľ je daňová optimalizácia a iné súkromné záujmy zriaďovateľov – častokrát oligarchov. Spájanie týchto dvoch inštitútov jedným, zameniteľným označením môže tak závažne narušiť i tak krehkú dôveru a ohroziť prísun financií na podporu najzraniteľnejších skupín. V tomto zmysle vyhodnotenie vplyvu návrhu na sociálnu oblasť či zraniteľné skupiny nie je správne a potenciálne platí výlučne vtedy, ak predkladateľ nebude zaraďovať tento inštitút k nadáciám a neziskovému sektoru.

Nadácie, ktoré sú už viac ako 25 rokov súčasťou budovania záruk ochrany verejného záujmu, preto **nesúhlasia, aby sa výrazom nadácia, hoc aj s prívlastkom súkromná, označovali právnické osoby nielen bez akéhokoľvek verejnoprospešného cieľa, ale naopak ktorých cieľom je častokrát presný opak**. Nadácie sú štandardne zakladané súkromnými fyzickými osobami či súkromnými právnickými osobami a preto je takáto označenie zmätočné a nesystémové.

Samotná definícia súkromného účelu v návrhu nepochopiteľne uvádza ako jej súčasť aj „iné záujmy zakladateľa slúžiace verejnoprospešnému cieľu“, čím neprípustne zmiešava súkromný a verejnoprospešný účel.

Navrhované zmeny nie sú nielen dostatočné na odlíšenie, ale aj potenciálne **odoberajú možnosť akejkoľvek kontroly nakladania s významným majetkom bohatých osôb či právnických osôb**. Ešte v júni 2022 v rámci diskusie k rekonštrukcii súkromného práva v oblasti nadácií navrhovateľa síce rákali s označením tohto inštitútu ako súkromná nadácia, no konštatovali, že si vyžaduje zásadné dopracovanie návrhu a „intenzívnu diskusiu ohľadom daňových aspektov s príslušným rezortom“. (<https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2022/08/Diskusie-Pravnicke-osoby-2022-05-Zmeny-nadacneho->

[prava.pdf](#)) Tieto však s odstupom pol roka zjavne neprebehli. Celý návrh ani nereaguje na mnohé aspekty riadenia takejto entity a na výsledky diskusie a návrhov predložených v rámci procesu prípravy nového civilného práva. V súčasnej právnej úprave napríklad ani vedenie účtovníctva či účtovná závierka pre neziskové organizácie nezohľadňuje nároky takýchto entít a ich vytvorenie ani nie je k návrhu pripojené.

Bez ohľadu na túto skutočnosť predstavuje mimoriadne voľná úprava postavenia obdobného subjektu **priestor na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti, financovanie terorizmu či iných protispoločenských aktivít**. Práve informácie o konečných užívateľoch výhod a činnosti, ktoré predkladateľ vylučuje so zverejňovania, sú kľúčové na zistenie, či takáto entita neslúži osobám či záujmom v rozpore so zákonom. V navrhovanom znení fakticky neexistuje žiaden kontrolný orgán a ani prístup verejnosti k informáciám, ktoré by potenciálne zachytil tieto riziká, ani mechanizmus, ako majetok, ktorý prejde z takéhoto subjektu na beneficienta potenciálne „zachrániť“.

Tým, že aj takáto nadácia bude môcť podnikat' a jej účel nie je fakticky nijako obmedzený, nevyžaduje ani žiaden vstupný kapitál, ani zverejňovanie údajov o darcoch ani príjemcoch, je **atraktívnosť a dostupnosť pre rôzne antisystémové skupiny mimoriadne vysoká**. Predkladateľ nevyklúčil napr. vykonávanie verejných zbierok súkromnou nadáciou, ktoré by mohli byť silnou podporou napr. pre sektor konšpirácií, ani dôsledne nerieši postavenie nadácií v iných právnych predpisoch. Zaradením takéhoto subjektu do „neziskového sektora“ sa tak otvára priestor na nakladanie s verejnými zdrojmi, vrátane asignácie dane, ktoré by tak mohli byť použité fakticky na súkromný účel a odčerpávať zdroje pre tých, ktorí takúto pomoc naozaj potrebujú.

Predložený návrh preto nemožno prijať ako riešenie nakladania so súkromným majetkom z dôvodu netransparentnosti a určite nie je ani cestou ako riešiť otázku LGBTI+, ako uvádza predkladateľ. Tu je potrebné riešiť zabezpečením ich rovnoprávnosti a neredukovať ich právne postavenie na riešenie majetkových otázok.

Navrhované znenie otvára naopak široký priestor pre krytie nelegálnych činností a poškodenie postavenia neziskového sektora, keďže nadácie disponujú s najväčším objemom majetku v tomto sektore. Žiadame preto, aby návrh nebol v predložennom znení schválený a bol stiahnutý z ďalšieho legislatívneho procesu na prepracovanie. **Navrhujeme, aby zámer predkladateľa bol naplnený cestou novelizácie iných predpisov alebo vzniku samostatného zákona tak, aby sa verejnoprospešný účel nadácií a súkromné záujmy osôb ohľadom nakladania s ich majetkom nezmiešavali a súčasne, aby boli dopracované záruky a fungovanie obdobných entít tak, aby ich činnosť bola transparentná.**

Pripomienku predkladá: Nadácia Pontis, Zelinárska 2, 821 08 Bratislava, IČO: 317 848 28, zodpovedná osoba: Michal Kišša a Nadácia Centrum pre filantropiu, IČO: 42262801, Sídlo: Baštová 343/5, 811 03 Bratislava-Staré Mesto, zodpovedná osoba: Zuzana Thullnerová. Splnomocnenými zástupcami verejnosti pri prerokovaní pripomienok v rozporovom konaní sú: Michal Kišša, Zuzana Thullnerová, Marcel Zajac, Eva Braxatorisová

cpf

NADÁCIA CENTRA
PRE FILANTROPIU

nadácia
pontis